

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“- ШТИП

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ
Дентална Медицина

ЗАСТАПЕНОСТ НА АНТИБИОТИЦИТЕ КАКО САМО-МЕДИКАЦИЈА КАЈ СТОМАТОЛОШКИТЕ ПАЦИЕНТИ

Асс. Др. Верица Тонева Стојменова

Симпозиум 20.11.2021 :

Инфекции во секојдневната стоматолошка пракса-новини во дијагностика, третман и превенција

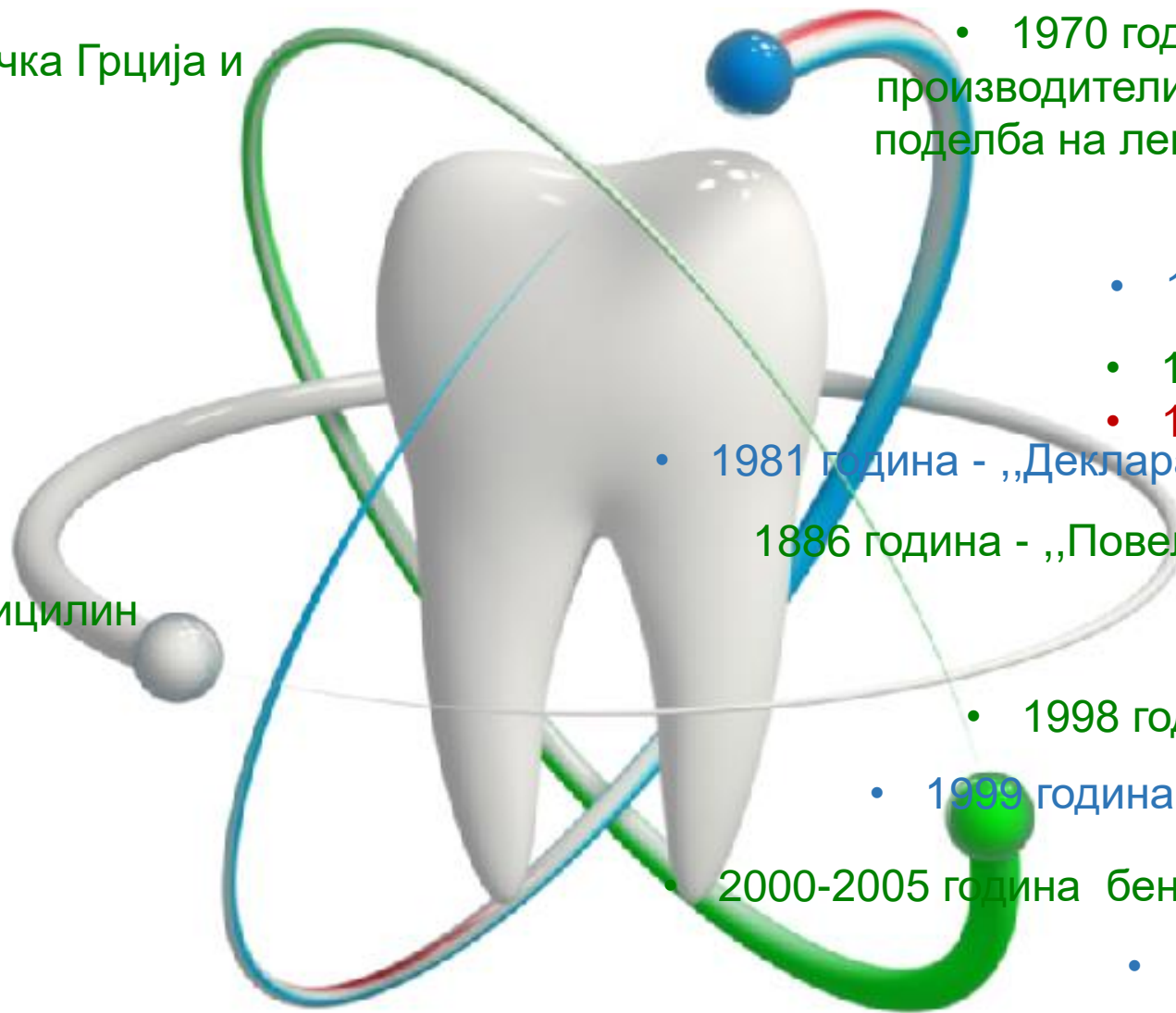
Традиционално, само-медикацијата се дефинира како: земање на лекови, билки или медикаменти приготвени во домашни услови, по сопствена иницијатива или по иницијатива на некоја друга личност, без консултација со доктор.

- Извори ;
- Што се антибиотици?
- Поделба на антибиотиците.

Историјат на развој на антибиотиците

- старите Египјани, Античка Грција и кај Индијанците
- Filip Ignaz Semmelweis
- Joseph Lister
- сулфонамиди
- Alexander Fleming - пеницилин

Историјат на само-медикација

- 1970 година Светската Федерација на производители на комерцијална медицина – поделба на лекови со рецептта и лекови без рецептта.
- 1975 година - „Грижа за себе”
- 1977 година - „Грижа за сите”
- 1980 година – ибупрофен.
- 1981 година - „Декларација за правата на пациентот”
- 1886 година - „Повелба за промоција за здравјето”
- 1990 тите години
- 1998 година - улогата на фармацевтот
- 1999 година - „одговорна само-медикација”
- 2000-2005 година бенефитите од само-медикација
- 2006-2010 година превенција

Параметри при терапијата со антибиотици

✓ Фактори кои се поврзани со пациентот се:

⇒ Историја на алергиска преосетливост

⇒ Ренална и хепатална дисфункција

⇒ Отпорност кон инфекции
(имунодефициентност)

⇒ Тежина на болеста

⇒ Возраста

⇒ Телесната тежина на пациентот

⇒ Кај жените: бременост, лактација или пак земање на орални контрацептиви

✓ Фактори поврзани со

микроорганизмите се:

○ Вирулентноста

○ Патогеноста

○ Инвазијата

○ Токсичноста

✓ Фактори поврзани со антибиотикот се:

▪ Бактериоцидни и бактериостатски карактеристики

▪ Широк или ограничен спектар на дејство

▪ Токсичност

▪ Способност да навлезат во зафатеното подрачје

▪ Бактериска резистентност

▪ Елиминација од организмот

▪ Метод на ординирање

▪ Интеракции и несакани дејствија

Класификација на микроорганизмите во релација со антибиотиците

Според антибиотикот постојат три категории на микроорганизми и тоа:

- ✚ осетливи,
- ✚ умерено осетливи и
- ✚ резистентни микроорганизми.

Избор на антибиотик

Пред да се избере кој антибиотик да се користи, се земаат во предвид одредени параметри и тоа:

1. познавање на бактериите, нивната застапеност, осетливност, резистенција,

2. најдобро е третманот да биде спроведен врз база на микробиолошко испитување т.е. да се направи антибиограм

3. вирусните инфекции во никој случај не се лекуваат со антибиотици (за таа цел постојат антивирусни лекови)

4. се ординира доза која ќе даде успех во лекувањето. Кај одредени антибиотици постои тесна граница меѓу терапевска и токсична доза, па затоа и треба да се внимава.

5. начинот на апликација може да е per os (т.е. преку уста), интравенски или интрамускулно. Најчесто се применува per os. Интравенски се применува само кај живото - загрозувачки пациенти, интрамускулно треба да се избегне кај децата.

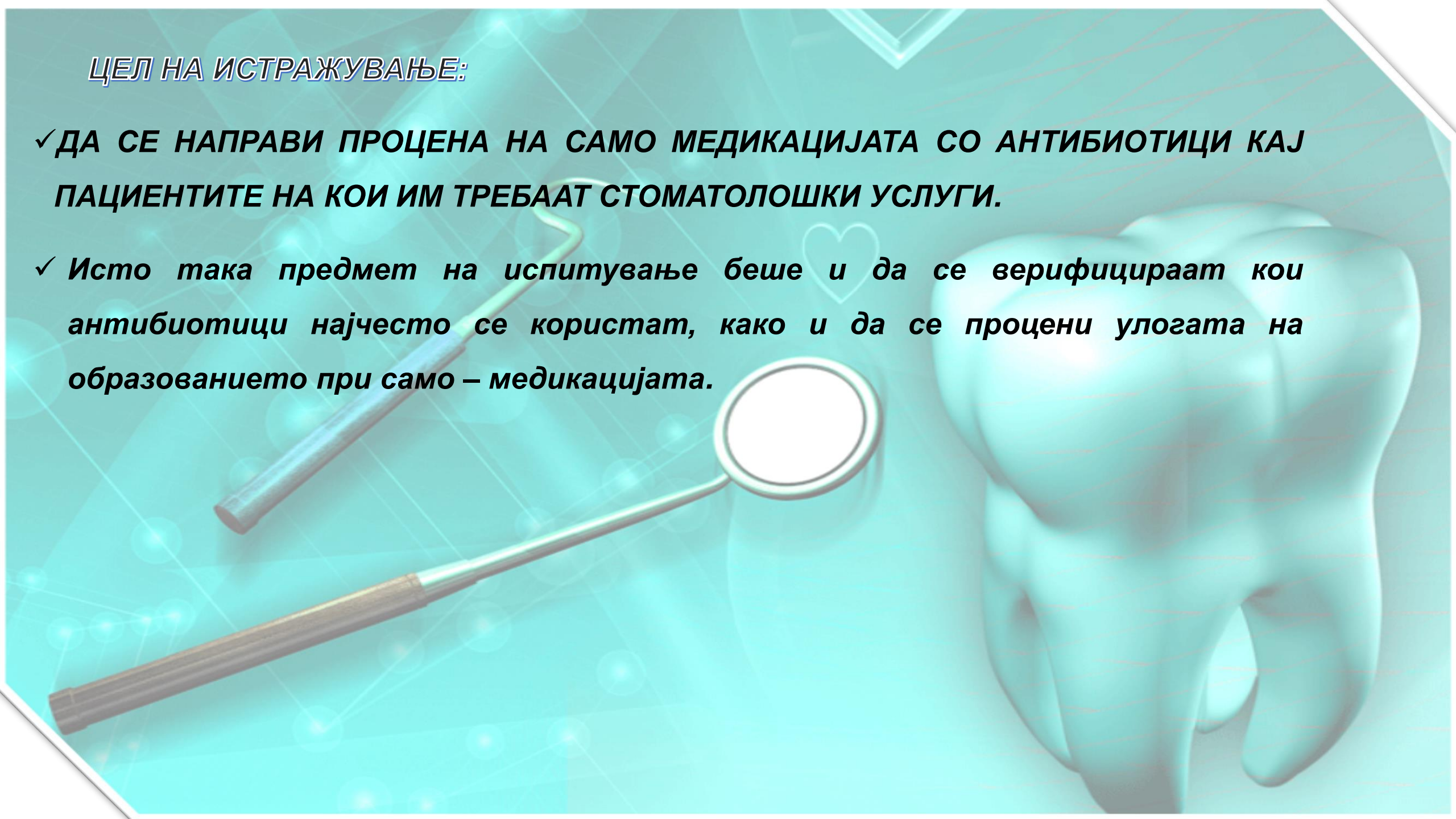
6. временскиот период колку ќе трае самиот третман пред се зависи од одговорот на домаќинот т.е. организмот и природата на заболувањето. Доколку не се лекува доволно долго може да дојде до намалување на клиничките знаци, но само моментално. По прекинот на третманот, ќе дојде до повторна манифестација на заболувањето, па дури и можна резистентност на микоорганизмот.

ЦЕЛ НА ИСТРАЖУВАЊЕ:

✓ ДА СЕ НАПРАВИ ПРОЦЕНА НА САМО МЕДИКАЦИЈАТА СО АНТИБИОТИЦИ КАЈ ПАЦИЕНТИТЕ НА КОИ ИМ ТРЕБААТ СТОМАТОЛОШКИ УСЛУГИ.

✓ Исто така предмет на испитување беше и да се верифицираат кои антибиотици најчесто се користат, како и да се процени улогата на образованието при само – медицината.

Група на испитување:

пациенти

100 анкетирани

1) медицински образовани

40 пациенти

2) медицински необразовани

60 пациенти

2 а) Средно образование

50 испитаници

2 б) Високо образование

10 испитаници

АНКЕТЕН ЛИСТ

1. Пол? мж
2. Година _____
3. Образование
основно / средно / високо
4. Место на живеење
Град / Село
5. Дали користите антибиотици?
Да / Не
6. Дали сте алергични на антибиотици?
Да / Не
Ако сте, набројте на кои? _____
7. Кои антибиотици најчесто ги користите при промени во устата? (заокружи)
~~amoxiclav~~, ~~clindamycin~~, ~~cefalexin~~, eritromycin, други (наброј) _____

9. Дали при промени во устата, веднаш (уште истиот ден кога ќе ги забележите промените) се јавуваат кај:
а) вашиот стоматолог или
б) пробувате во домашни услови да си помогнете на себе?
10. Дали користите антибиотици, бидејќи вашиот стоматолог ви ги препишал?
Да / Не |
11. Дали суперирате на вашиот стоматолог, кои антибиотици најдобро ви делуваат за да ви ги препише?
Да / Не
12. Дали користите антибиотици по препорака на некај ваш близок?
Да / Не
13. Дали земате антибиотици кога според ваша проценка ви се потребни?
Секогаш, Често, ретко, никогаш
14. Дали го користите истиот антибиотик кој ви го препишал вашиот стоматолог претходно, кога ќе ви се јават истите симптоми повторно?
Да / Не
15. Кога земате антибиотици на ваша рака, без консултација со стоматолог?
(заокружи)
а) Забоболка,

- б) недефинирана болка во устата,
- в) болка во главата,
- г) оток во устата,
- д) црвенило во устата,
- е) присуство на непријатен мирис во устата,
- ж) тној во устата,
- з) ранчки во устата,
- и) растење на млечен-тресен заб,
- к) други промени (напиши) _____
16. Дали по употребата на антибиотици, состојбата ви се подобрува?
Секогаш / Понекогаш / Никогаш
17. Колку долго земате антибиотици?
1-3 дена / 3-5 дена / 5-7 дена / Додека не поминат симптомите / Додека не ги потрошите / Додека вашиот стоматолог ви препорачал
18. При земањето на антибиотик во текот на денот, дали забележувате при земањето на секоја таблета да е на ист временски интервал?
Да / Не
19. Што правите кога ќе прескокнете да земете една доза на антибиотик?
а) ништо
б) земете дупла доза од антибиотикот
в) ја земете дозата и започнувате по нов редослед на сметање на времето
г) ја земете дозата и продолжувате по истиот редослед
20. При немање на ефекти од дадениот антибиотик, што правите?
а) земете дупла доза од дадениот антибиотик
б) земете доза од друг антибиотик
в) не правите ништо
21. Дали знаете кој антибиотик најдобро ви делува на вас, при промени во устата?
Да / Не

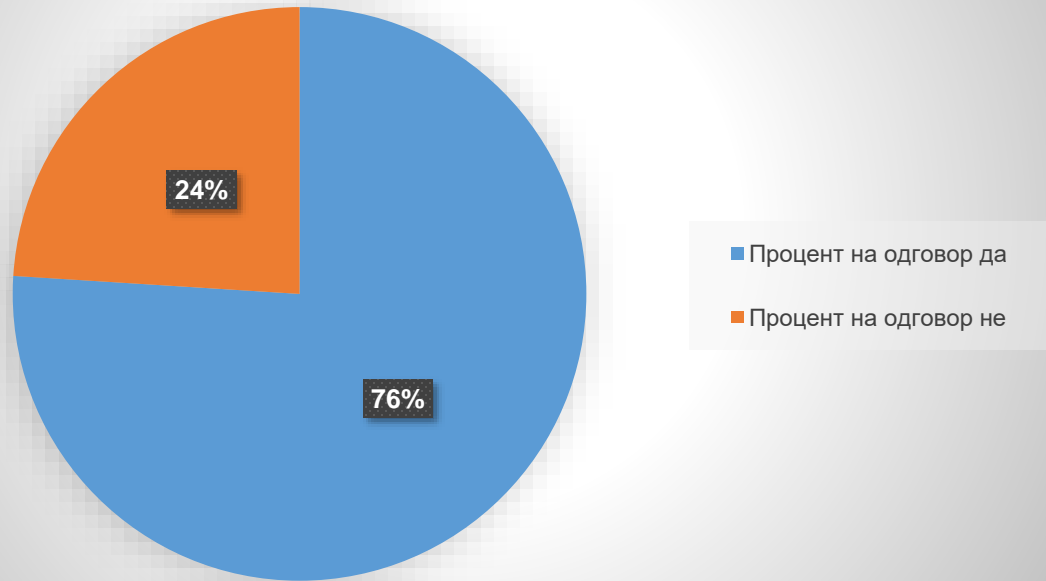
Потпис на испитаникот : _____

(сопотполнување на анкетата се согласувате дадените информации да се користат во вработата на дипломска работа)

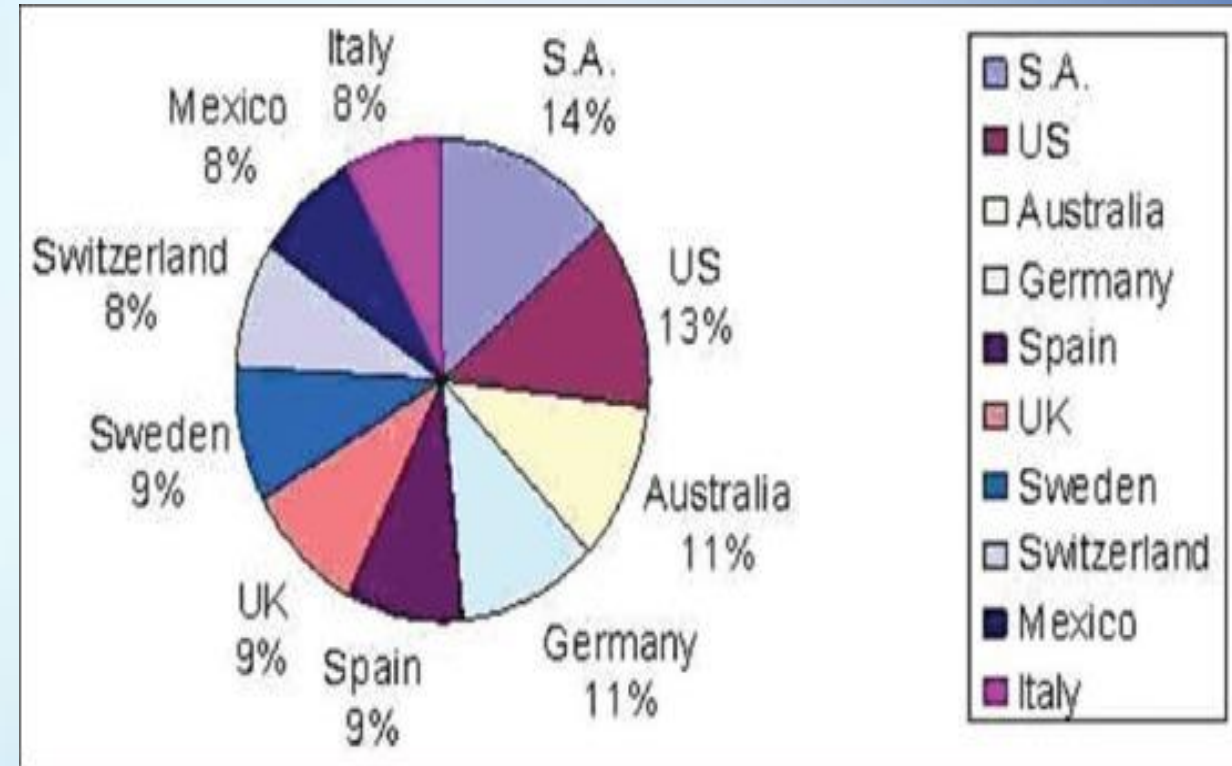
Резултати :

Приказ на застапеност на користење на антибиотици

Графички приказ за користење на антибиотик

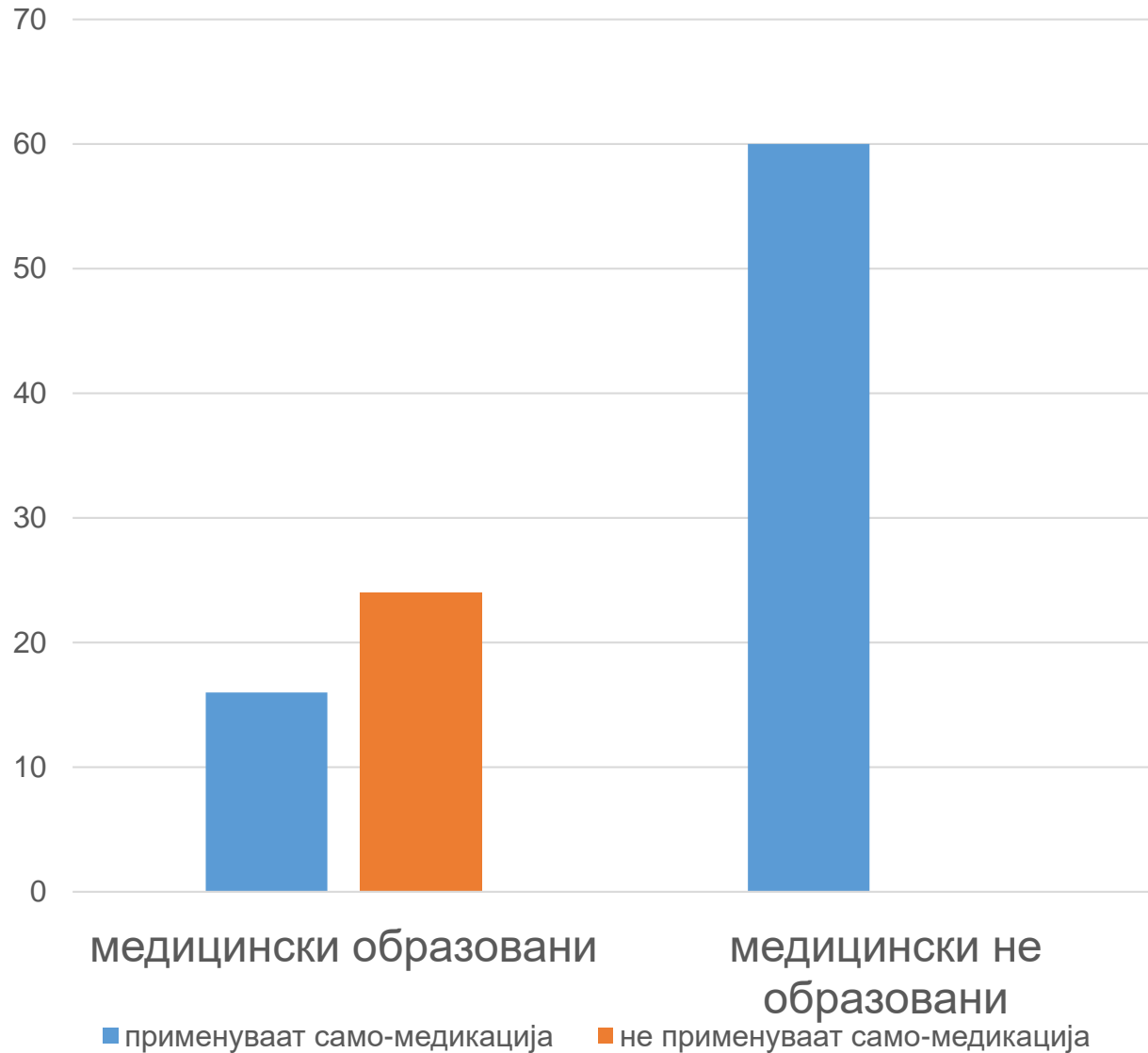

Резултати од нашата студија

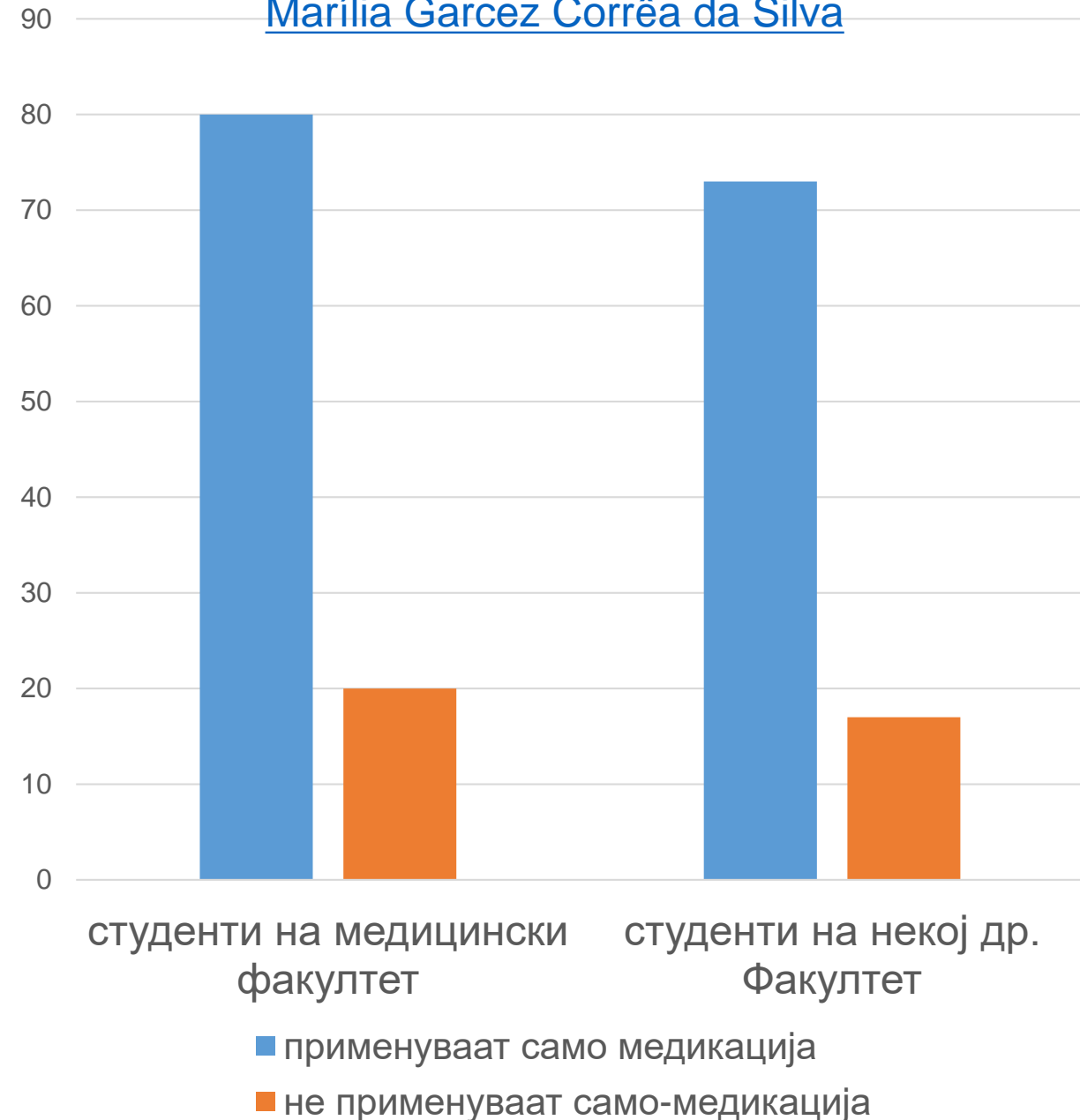

Резултати според истражување на Dr. Darshana Bennadi

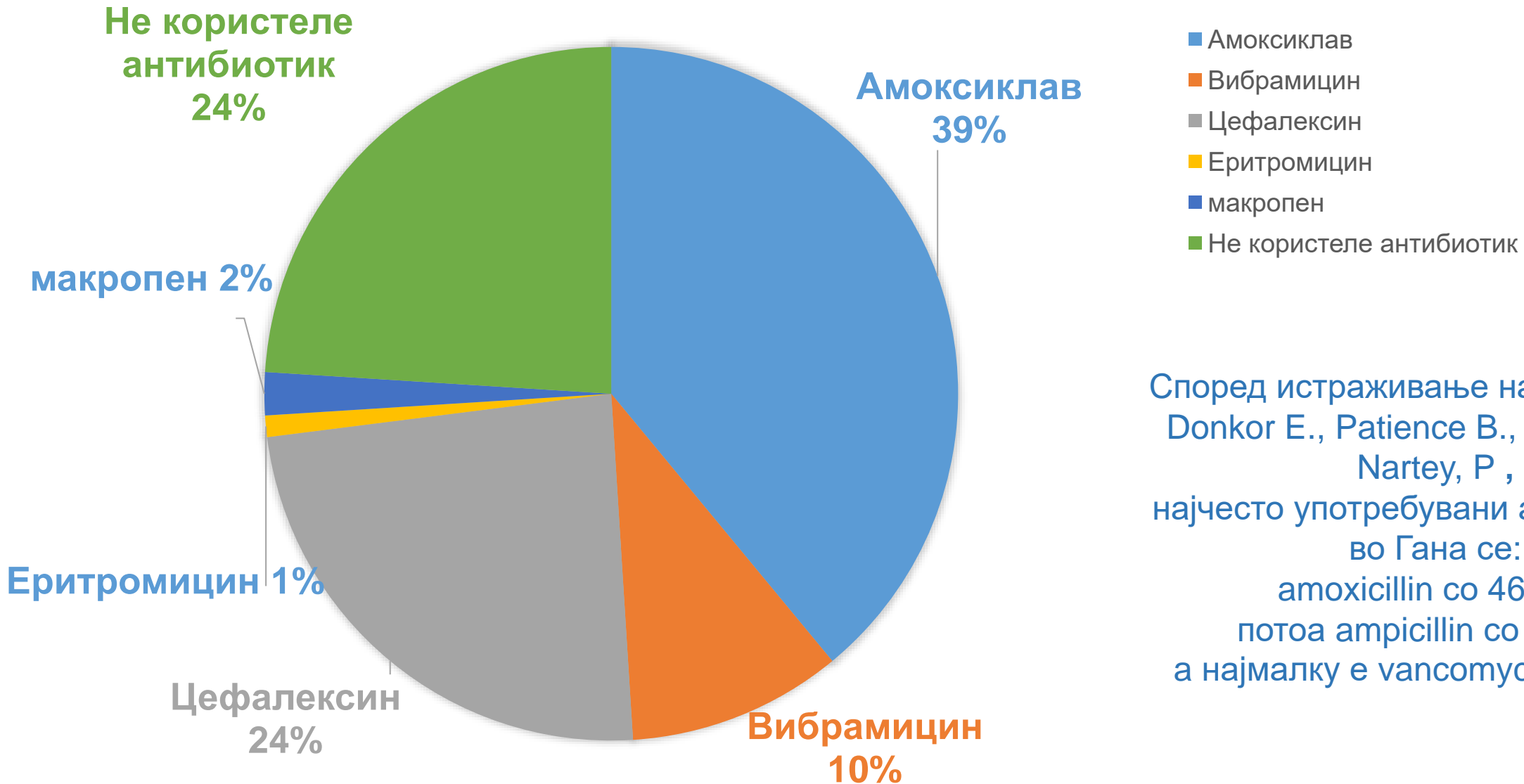
Примена на антибиотици како само-терапија во двете групи според нашата студија

Резултати според студија во Бразил, направено од страна на [Marília Garcez Corrêa da Silva](#)

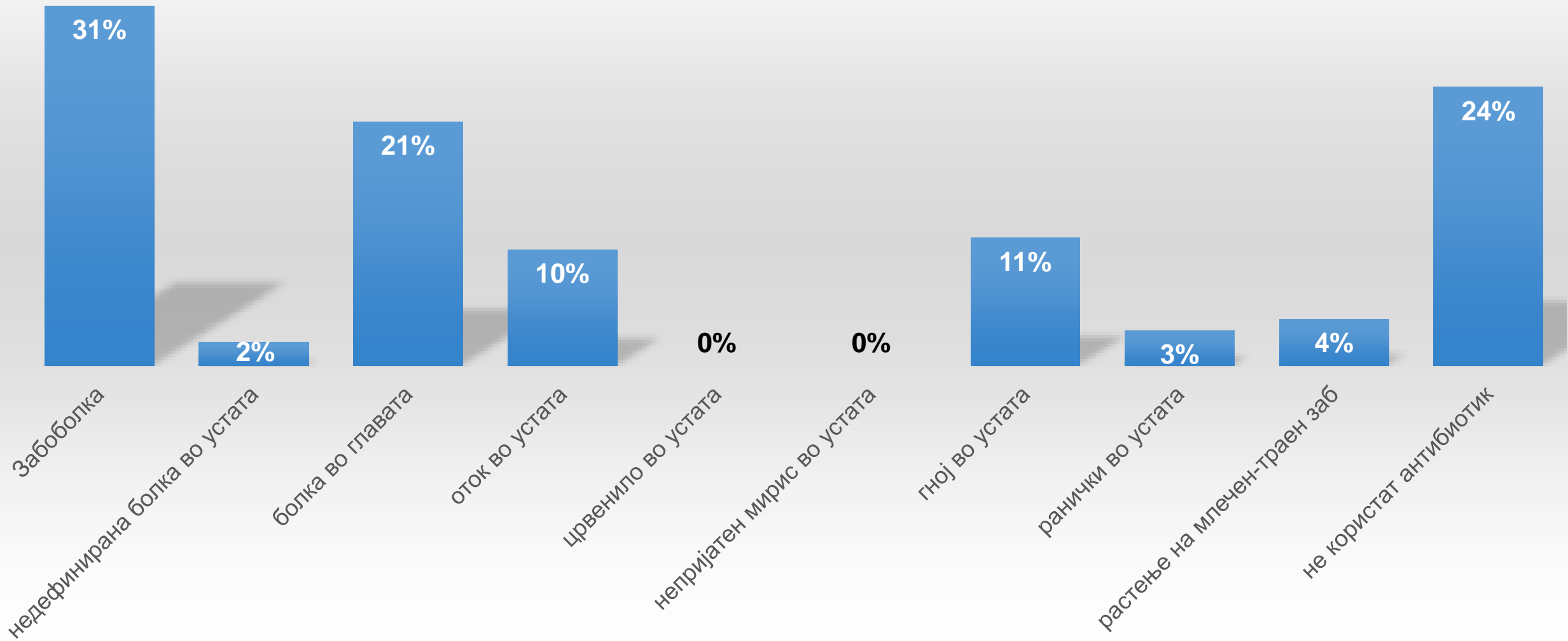

ЗАСТАПЕНОСТ НА АНТИБИОТИЦИ СПОРЕД ФРЕКВЕНЦИЈА НА КОРИСТЕЊЕ (РЕЗУЛТАТИТЕ ОД НАШАТА СТУДИЈА СЕ ПРИКАЖАНИ НА ОВОЈ ГРАФИКОН)

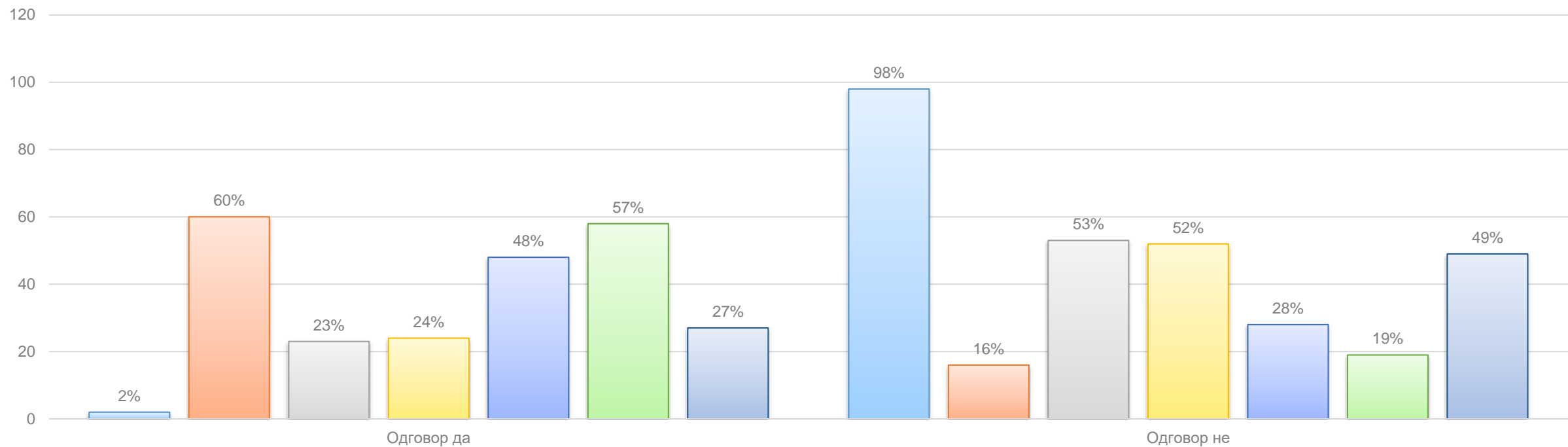

Според истраживање направено од:
Donkor E., Patience B., Agyeman I.,
Nartey, P ,
најчесто употребувани антибиотици
во Гана се:
amoxicillin со 46,9%;
потоа ampicillin со 45,3%;
а најмалку е vancomycin со 0,7%.

Симптоматологија-причина за само-медикација

Графички приказ на да/не одговори на наведените прашања

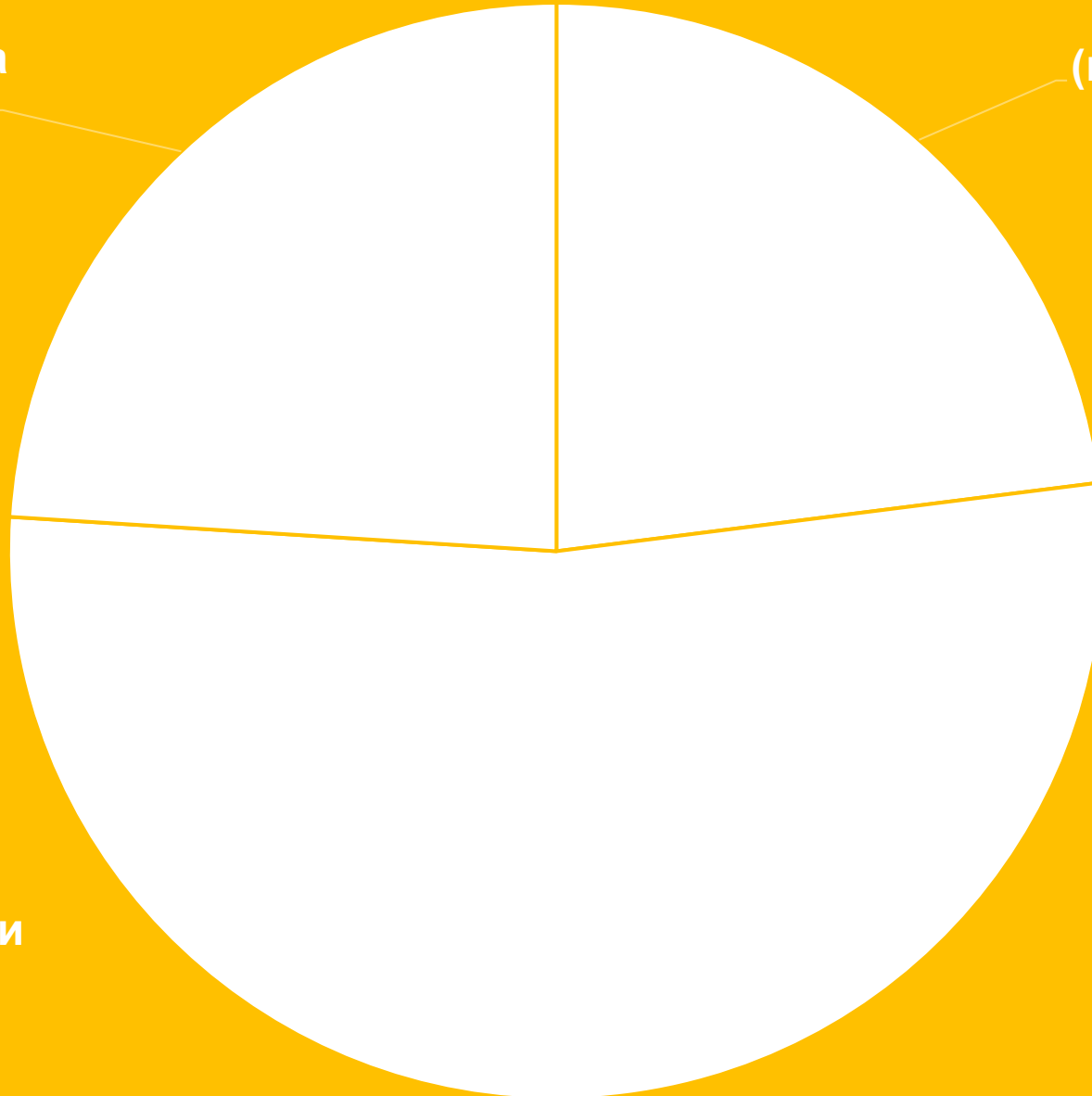
- Алергични на антибиотик
- Користење на антибиотик кој е препишан од страна на стоматологот
- Сугестија од страна на пациентот за да му препише стоматологот одреден тип на антибиотик
- Користење на антибиотик по препорака на близок
- Користење на ист антибиотик кога повторно ќе се јават исти симптоми
- Дали се внимава на временскиот интервал при користење на антибиотик
- Дали се знае антибиотикот кој најдобро делува при помени во устата

ГРАФИКОН НА ПРИКАЗ НА РЕАКЦИЈА НА ПАЦИЕНТ ПРИ ПРОМЕНИ ВО УСТА

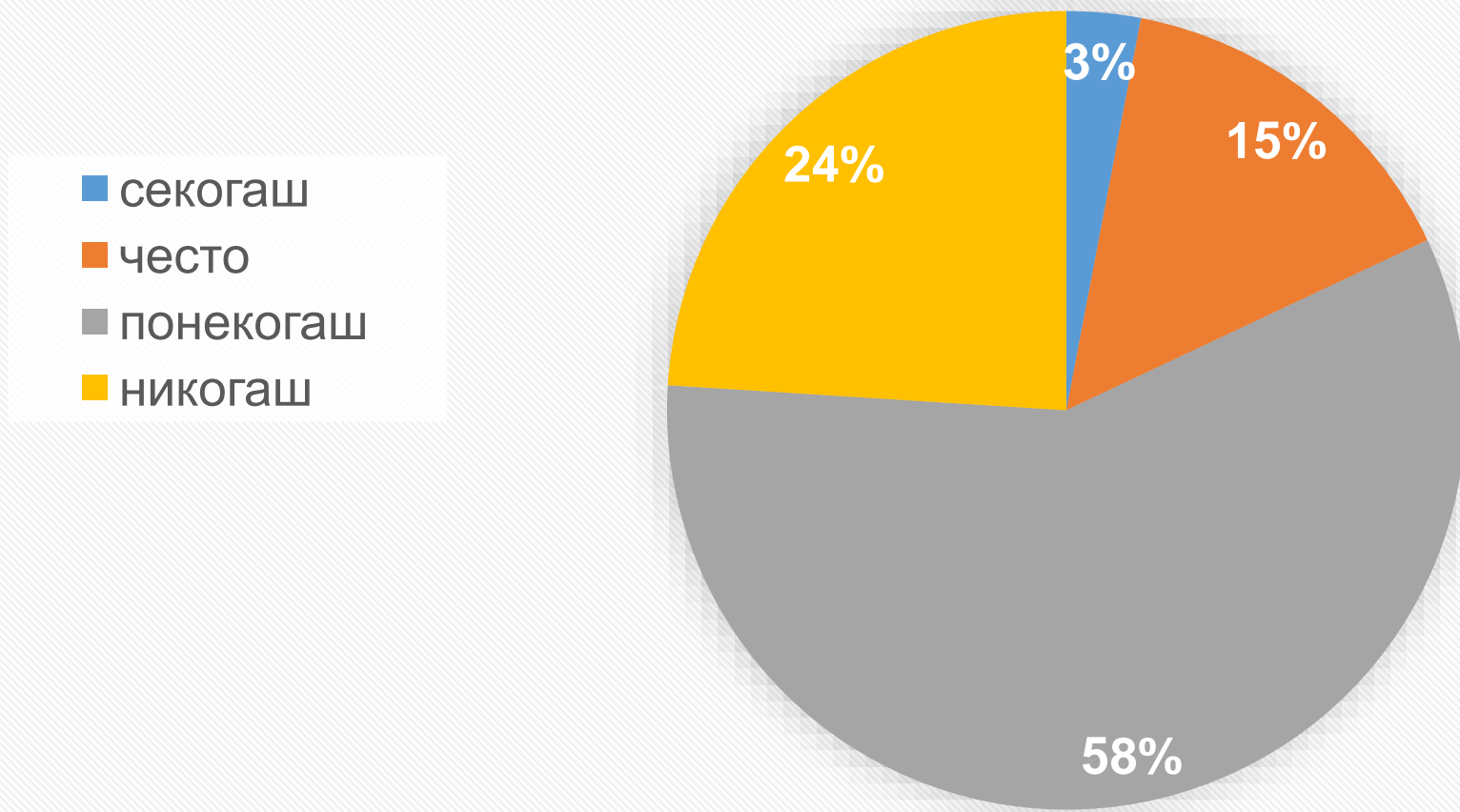
не користи антибиотик за
само-терапија
24%

истиот ден
(веднаш) оди кај
стоматолог
23%

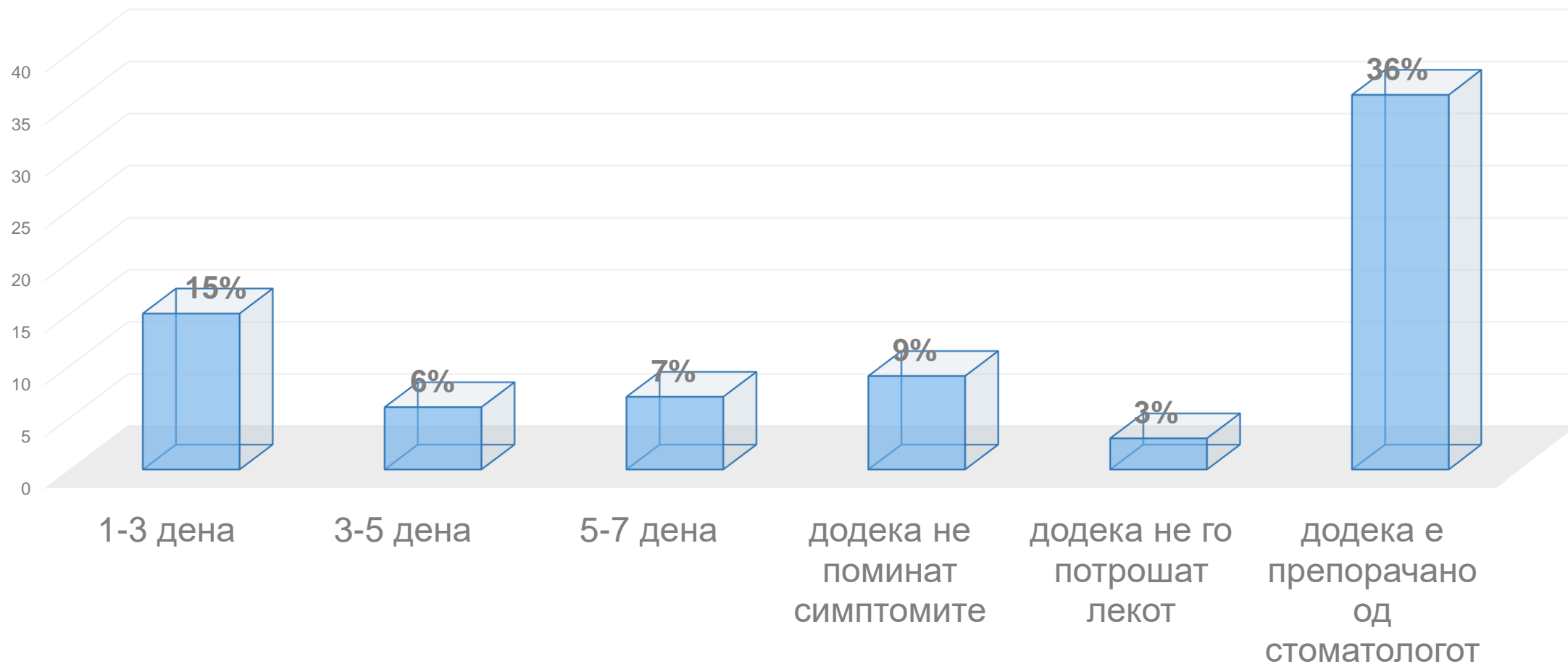
во домашни услови си
помага на себе
53%

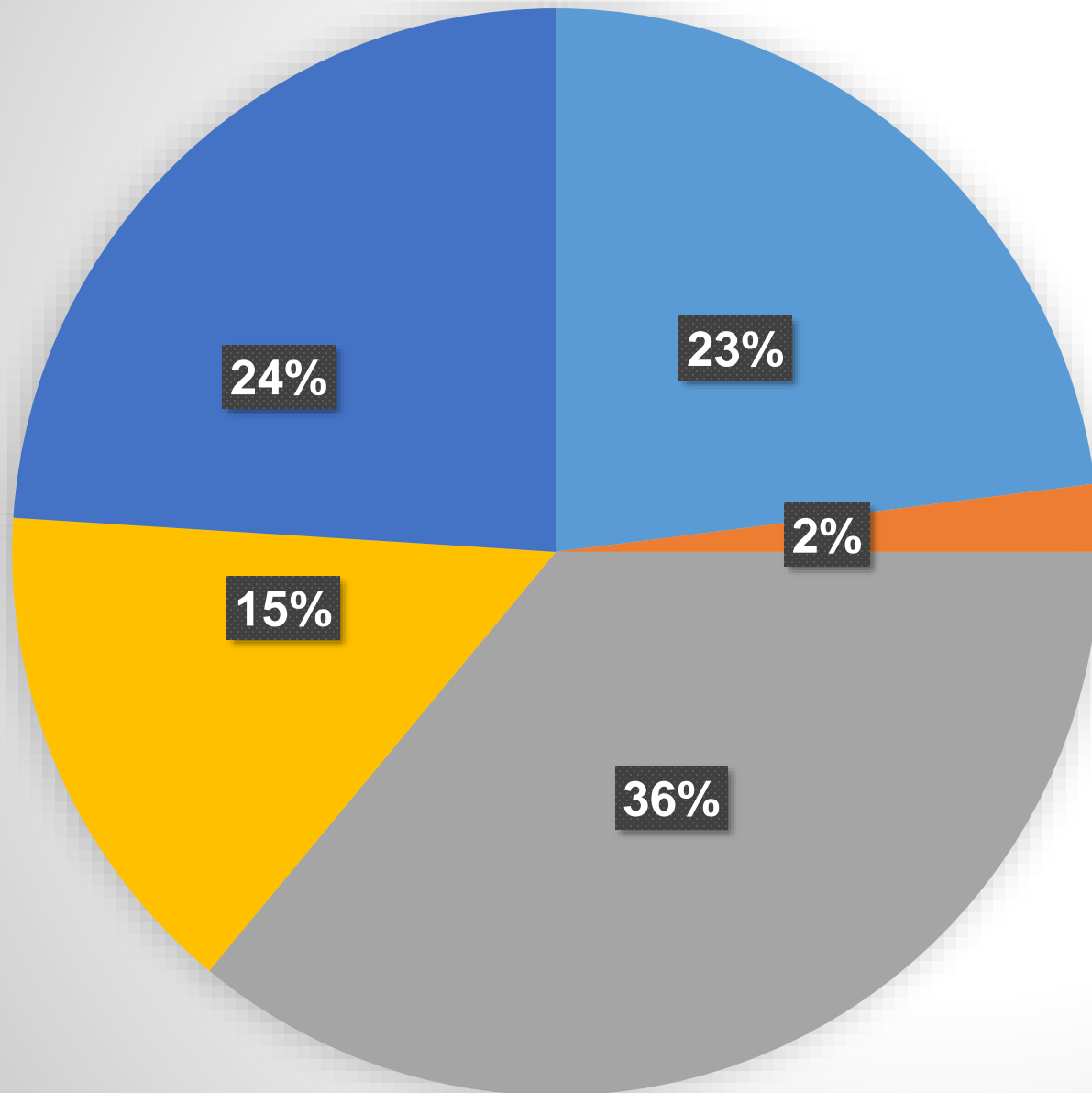
Графикон за приказ на честота на земање на антибиотик

Графикон за приказ на временски период на земање на антибиотик

Што прави пациентот кога ќе прескокне доза на антибиотик

■ ништо

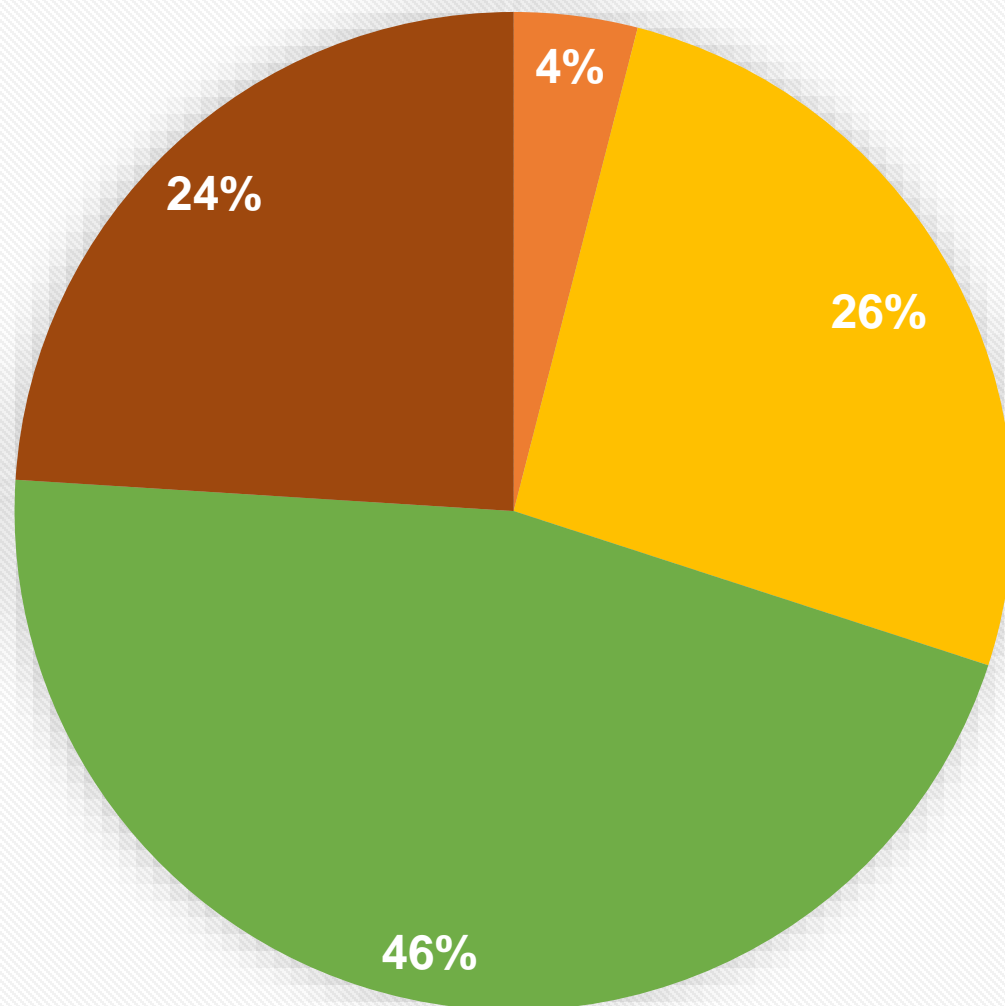
■ земаат дупла доза

■ земаат нова доза и нов редослед на сметање на времето

■ ја земаат дозата и продолжува ист редослед на сметање на времето

■ не зема антибиотик

Графички приказ на постапка што прави пациентот кога нема ефект антибиотикот

- зема дупла доза од антибиотикот
- зема нова доза од друг антибиотик
- не прави ништо
- воопшто не користи антибиотик за само-терапија

Заклучок :

1. Антибиотиците како само-медикација се земаат кај пациенти со стоматолошки проблеми.

2. Од вкупно 100 испитаници 76 се изјасниле за антибиотска самомедикација што претставува 76%.

6. При постоење на истите симптоми кои се јавуваат во оралната средина кои претходно се појавиле, 48% го користеле истиот антибиотик кој претходно го користил, во истата ситуација, во врска со временскиот интервал важен од една до друга доза, оние кои внимаваат на ова се **58%**, а додека дали знаат кој најдобро антибиотик делува се со 49% дека не знаат.

3. Најчесто користен антибиотик е амоксиклав со 39%.

4. Како најчести извори за поттик: телевизија, интернет, книги, списанија, блиски пријатели, роднини, самостојна одлука, претходно земен ист антибиотик за истите симптоми за знаци итн.

5. Најчеста причина за само-медикација е при постоење на забоболка (31%).

“Никогаш не престанувај да сонуваш, никогаш не престанувај да веруваш, никогаш не се предавај, никогаш не престанувај да се трудиш и никогаш не престанувај да учиш.” Рој Т. Бенет

**Ви благодарам на
вниманието.**

- Ас. Др. Верица Тонева Стојменова
- e-mail: verica.stojmenova@ugd.edu.mk

***„Насмевнете се и ќе имате пријатели,
намуртете се и ќе имате брчки.“ – Џорџ Елиот***